

Unijne świadczenia rodzinne [EU-familjeförmåner]

Poniższe zasady obowiązują również w państwach należących do EOG oraz w Szwajcarii

Rodziny, w których rodzice pracują, mieszkają lub otrzymują świadczenia emerytalno-rentowe w dwóch różnych państwach członkowskich UE/ EOG lub w Szwajcarii, mogą mieć prawo do świadczeń w obu państwach. Może bowiem być tak, że rodzic na prawo do pobierania świadczeń w danym państwie, mimo że dziecko – a w niektórych przypadkach także i rodzic – w tym państwie nie mieszka.

Co to są unijne świadczenia rodzinne? [Vad är EU-familjeförmåner?]

Unijne świadczenia rodzinne to świadczenia, które mają na celu wsparcie sytuacji materialnej rodzin posiadających dzieci w sytuacji, gdy w sprawie zaangażowane są dwa państwa należące do UE. Zaangażowanie co najmniej dwóch państw członkowskich ma miejsce, gdy członkowie jednej rodziny pracują, mieszkają lub otrzymują emeryturę bądź rentę w różnych państwach członkowskich UE. Również dziecko musi mieszkać w państwie należącym do UE. Systemy zabezpieczenia społecznego są różne w różnych państwach, w związku z tym rodzaje świadczeń rodzinnych wypłacanych w poszczególnych państwach także są różne.

Jakie szwedzkie świadczenia zaliczają się do unijnych świadczeń rodzinnych?

- zasiłek rodzinny [*barnbidrag*]
- przedłużony zasiłek rodzinny [*förlängt barnbidrag*]
- dodatek dla rodzin wielodzietnych [*flerbarnstillägg*]
- zasiłek mieszkaniowy w formie szczególnego zasiłku dla dzieci pozostających na utrzymaniu [*bostadsbidrag i form av särskilt bidrag till hemmavarande barn*]
- stypendium [*studiebidrag*]
- dodatek do stypendium [*extra tillägg till studiebidrag*]
- gminny zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem [*kommunalt vårdnadsbidrag*]
- zasiłek na prawach renty rodzinnej [*efterlevandestöd*]

Kogo dotyczą powyższe zasady? [Vem omfattas av reglerna?]

Zasady wypłacania unijnych świadczeń rodzinnych dotyczą obywateli UE, a także obywateli państw należących do EOG oraz obywateli Szwajcarii. Mogą one także mieć zastosowanie do obywateli innych państw.

Oto państwa należące do UE:

Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy.

Oto państwa należące do EOG:

Islandia, Liechtenstein oraz Norwegia. Szwajcaria nie jest członkiem ani UE, ani EOG, jednak również jest objęta zasadami koordynacji unijnych świadczeń rodzinnych.

W jakim państwie mogę mieć prawo do unijnych świadczeń rodzinnych?

[Vilket land kan jag ha rätt till EU-familjeförmåner från?]

Osoba pracująca w państwie należącym do UE normalnie jest objęta systemem ubezpieczeń społecznych obowiązującym w państwie, w którym pracuje. Osoba, która mieszka w państwie członkowskim UE i nie pracuje, normalnie objęta jest systemem ubezpieczeń społecznych obowiązującym w państwie, w którym mieszka.

Jeśli jesteś objęty ubezpieczeniem lub otrzymujesz emeryturę bądź rentę w danym państwie członkowskim UE, prawo do pobierania unijnych świadczeń rodzinnych na dziecko w tym państwie zostanie ustalone w taki sposób, jak gdyby dziecko mieszkało w tym państwie – pod warunkiem, że dziecko mieszka w państwie członkowskim UE.

Możesz zatem uzyskać świadczenia w państwie, w którym pracujesz lub które wypłaca Ci emeryturę lub rentę, również w sytuacji, gdy ani Ty sam, ani dziecko w nim nie mieszkacie. Jeśli jednak nie pracujesz i nie otrzymujesz emerytury lub renty, ale mieszkasz w Szwecji, Twoje dziecko musi mieszkać w Szwecji, aby w Szwecji przysługiwało Ci prawo do unijnych świadczeń rodzinnych.

Z jakim urzędem powinienem się skontaktować, aby złożyć wniosek o przyznanie świadczeń?

[Vilken myndighet ska jag kontakta för att ansöka om förmåner?]

To, z jakim urzędem powinieneś się skontaktować w celu złożenia wniosku o przyznanie unijnych świadczeń rodzinnych w Szwecji, zależy od rodzaju świadczenia.

- W przypadku zasiłku rodzinnego, przedłużonego zasiłku rodzinnego, dodatku dla rodzin wielodzietnych oraz zasiłku mieszkaniowego należy zwrócić się do Försäkringskassan [*Kasa Ubezpieczeń*].
- W przypadku stypendium oraz dodatku do stypendium należy zwrócić się do CSN [*Główna Komisja ds. Wsparcia w Nauce*].
- W przypadku gminnego zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem należy zwrócić się do urzędu gminy, w której mieszkasz. Jeśli nie mieszkasz w Szwecji, powinieneś zwrócić się do urzędu gminy, w której pracujesz.
- W przypadku zasiłku na prawach renty rodzinnej należy zwrócić się do Pensionsmyndigheten [*Urząd Emerytalno-Rentowy*].

Pamiętaj, że w przypadku każdego świadczenia obowiązują pewne zasady szczególne. Oznacza to, że nie należy zwlekać ze złożeniem wniosku o przyznanie danego świadczenia.

Jak złożyć wniosek o unijne świadczenia rodzinne w innym państwie członkowskim UE?

[Hur ansöker jag om EU-familjeförmåner i ett annat EU-land?]

Jeśli złożysz wniosek o unijne świadczenia rodzinne w Szwecji, Försäkringskassan lub Pensionsmyndigheten prześle informację o złożonym wniosku o przyznanie świadczeń do drugiego zaangażowanego państwa unijnego.

Zwykle i tak będziesz musiał skontaktować się z właściwym urzędem w tym drugim państwie, aby móc pobierać w nim świadczenia.

Jeśli prawo do świadczeń przysługuje tylko w jednym państwie członkowskim UE

[Om det endast finns rätt till förmåner från ett EU-land]

Jeśli prawo do unijnych świadczeń rodzinnych przysługuje tylko w jednym państwie członkowskim UE, to państwo to wypłaca świadczenia w wysokości w nim obowiązującej.

Jeśli prawo do świadczeń przysługuje w kilku państwach członkowskich UE

[Om det finns rätt till förmåner från flera EU-länder]

Jeśli prawo do unijnych świadczeń rodzinnych przysługuje w więcej niż jednym państwie członkowskim UE na to samo dziecko i w tym samym okresie, świadczenia podlegają koordynacji, aby rodzina nie otrzymała podwójnych świadczeń lub aby nie została w ogóle pozbawiona świadczeń. Koordynacja świadczeń odbywa się w oparciu o zasady, które decydują o tym, które państwo ma pierwszeństwo do wypłaty świadczeń rodzinnych.

Jeśli rodzice mają prawo do unijnych świadczeń rodzinnych z tego samego tytułu, np. w związku z tym, że oboje pracują, odpowiedzialność za wypłatę unijnych świadczeń rodzinnych ma w pierwszej kolejności państwo, w którym dziecko mieszka. W przypadku gdy rodzice mają prawo do unijnych świadczeń rodzinnych z różnych tytułów, zasady są inne.

Jeśli tylko jeden rodzic pracuje, za wypłatę unijnych świadczeń rodzinnych odpowiada w pierwszej kolejności państwo, w którym wykonywana jest praca. Jeśli żadne z rodziców nie pracuje, a tylko jeden z rodziców ma prawo do emerytury lub renty, pierwszeństwo do wypłaty unijnych świadczeń rodzinnych ma państwo, które wypłaca emeryturę lub rentę.

Oznacza to po pierwsze, że świadczenia przysługujące w oparciu o zatrudnienie jednego rodzica mają pierwszeństwo przed świadczeniami przysługującymi w oparciu o pobieranie emerytury lub renty przez drugiego rodzica lub o miejsce zamieszkania drugiego rodzica. Po drugie oznacza to, że świadczenia przysługujące w oparciu o prawo jednego rodzica do emerytury lub renty mają pierwszeństwo przed świadczeniami przysługującymi w oparciu o miejsce zamieszkania drugiego rodzica.

Pełna kwota świadczenia i dodatek dyferencyjny

3 (7)

[Fullt belopp och tilläggsbelopp]

Państwo, które jest zobowiązane do wypłaty unijnych świadczeń rodzinnych w pierwszej kolejności, wypłaca świadczenia w takiej wysokości, jaka przysługuje zgodnie z przepisami krajowymi, tzn. w pełnej wysokości. Państwo, które odpowiada za wypłatę unijnych świadczeń rodzinnych w drugiej kolejności, wypłaca unijne świadczenia rodzinne tylko w sytuacji, gdy kwota świadczeń rodzinnych przysługująca w tym państwie jest wyższa od kwoty świadczeń rodzinnych przysługujących w państwie, które ma pierwszeństwo do wypłaty świadczeń.

Różnica między wysokością świadczeń rodzinnych w różnych państwach nazywana jest dodatkiem dyferencyjnym [*szw. tilläggsbelopp*]. Dodatek ustala się w takiej wysokości, aby kwota, jaką rodzina łącznie otrzymuje z obu państw, była taka sama, jak kwota przysługująca w państwie, w którym kwota świadczenia jest wyższa.

W dalszej części tej broszury podajemy kilka konkretnych przykładów obrazujących różne sytuacje, w których Szwecja ma pierwszeństwo do wypłaty unijnych świadczeń rodzinnych oraz w których to inne państwo członkowskie UE odpowiada w pierwszej kolejności za wypłatę tych świadczeń.

Jak obliczany jest dodatek dyferencyjny?

[Hur beräknas tilläggsbelopp?]

W przypadku wypłaty dodatku dyferencyjnego porównuje się łączną kwotę wszystkich unijnych świadczeń rodzinnych przysługujących na dziecko w danych państwach. Dodaje się zatem wszystkie unijne świadczenia rodzinne, do których rodzina ma prawo na dziecko w każdym z zaangażowanych państw. Łączna kwota unijnych świadczeń rodzinnych przysługujących w Szwecji, np. zasiłku rodzinnego i dodatku dla rodzin wielodzietnych, porównywana jest z łączną kwotą unijnych świadczeń rodzinnych przysługujących w drugim państwie.

Nie dotyczy to jednak zasiłku na prawach renty rodzinnej, który jest wypłacany odrębnie, tzn. nie dodaje się go do pozostałych unijnych świadczeń rodzinnych, np. do zasiłku rodzinnego i dodatku dla rodzin wielodzietnych.

Przykłady możliwych sytuacji w przypadku, gdy ...

... Szwecja ma pierwszeństwo do wypłaty unijnych świadczeń rodzinnych

Sofia i Tomas mieszkają w Szwecji razem z synkiem o imieniu Kalle. Sofia pracuje w Szwecji, a Tomas rozpoczął pracę w Hiszpanii. Kalle mieszka z Sofią w Szwecji. Fakt, że Tomas pracuje w Hiszpanii, powoduje, że to Hiszpania ustala prawo do unijnych świadczeń rodzinnych na dziecko Tomasza, w taki sposób, jak gdyby dziecko mieszkało w Hiszpanii. Jeśli rodzinie przysługuje prawo do unijnych świadczeń rodzinnych na Kallego zarówno w Hiszpanii, jak i w Szwecji za ten sam okres, to Szwecja ma pierwszeństwo do wypłaty świadczeń. Wynika to z tego, że prawo do unijnych świadczeń rodzinnych przysługuje rodzinie z tego samego tytułu, tzn. z takiego, że oboje rodzice pracują oraz że Kalle mieszka w Szwecji.

Rodzina ma prawo do zasiłku rodzinnego na Kallego zarówno w Szwecji, jak i w Hiszpanii. Szwecja wypłaca Sofie pełną kwotę zasiłku. Zasiłek szwedzki może być wypłacony wyłącznie Sofie. Wynika to z tego, że Tomas w związku z pracą w Hiszpanii jest objęty hiszpańskim systemem ubezpieczeń społecznych. Jeśli kwota zasiłku przysługująca w Hiszpanii jest wyższa od kwoty zasiłku przysługującej w Szwecji, Hiszpania wypłaca Tomasowi dodatek dyferencyjny.

... inne państwo członkowskie ma pierwszeństwo do wypłaty unijnych świadczeń rodzinnych

Sören i Beate mieszkają w Danii razem z córką Mette. Sören otrzymuje emeryturę w Szwecji, a Beate pracuje w Danii. W związku z pobieraniem przez Sörena emerytury

w Szwecji to Szwecja ustala prawo do unijnych świadczeń rodzinnych na dziecko Sörena w taki sposób, jak gdyby dziecko mieszkało w Szwecji. Jeśli rodzinie przysługuje prawo do unijnych świadczeń rodzinnych na Mette zarówno w Szwecji, jak i w Danii za ten sam okres, to Dania ma pierwszeństwo do wypłaty świadczeń. Wynika to z tego, że prawo do unijnych świadczeń rodzinnych przysługuje z różnych tytułów, to znaczy jedno z rodziców pracuje, a drugie otrzymuje emeryturę, a to państwo zatrudnienia ma pierwszeństwo do wypłaty unijnych świadczeń rodzinnych.

Rodzina ma prawo do zasiłku rodzinnego na Mette zarówno w Danii, jak i w Szwecji. Dania wypłaca pełną kwotę zasiłku. Jeśli kwota zasiłku przysługująca w Szwecji jest wyższa od kwoty zasiłku przysługującej w Danii, Szwecja wypłaca Sörenowi dodatek dyferencyjny.

Różne rodzaje świadczeń

[Mer om de olika förmånerna]

Zasiłek rodzinny [barnbidrag]

W przypadku gdy zarówno Ty, jak i drugi rodzic Twojego dziecka jesteście objęci szwedzkim systemem ubezpieczeń społecznych, a nie ustalicie, które z Was będzie pobierać zasiłek, zasiłek jest wypłacany obojgu rodzicom po połowie. Jeśli jednak jeden rodzic pracuje w innym państwie członkowskim UE i jest w związku z tym objęty systemem ubezpieczeń społecznych tego państwa, rodzicowi temu nie może być wypłacany zasiłek rodzinny w Szwecji.

Więcej informacji na temat zasiłku rodzinnego znajdziesz na www.forsakringskassan.se

Przykład:

Jari i Anna mieszkają w Szwecji razem z córką Janą. Jari pracuje w Szwecji, a Anna pracuje w Finlandii.

Jako że Anna pracuje w Finlandii i jest objęta fińskim systemem ubezpieczeń społecznych, nie ma ona prawa do pobierania zasiłku rodzinnego w Szwecji. Zatem szwedzki zasiłek rodzinny może być wypłacany wyłącznie Jariemu.

Zasiłek mieszkaniowy [bostadsbidrag]

Zasiłek mieszkaniowy dla rodzin z dziećmi składa się z kilku części. Jedynie ta część, która stanowi zasiłek szczególny dla dzieci pozostających na utrzymaniu, jest unijnym świadczeniem rodzinnym. Zasiłek mieszkaniowy jest zależny od dochodu. Oznacza to, że w przypadku dochodu przekraczającego ustalony limit nie masz prawa do tego zasiłku.

Więcej informacji na temat zasiłku mieszkaniowego znajdziesz na www.forsakringskassan.se.

Wsparcie w nauce [studiehjälp]

Wsparcie w nauce składa się z trzech zasiłków: stypendium, zasiłku dodatkowego oraz dodatku na zakwaterowanie. Z powyższych świadczeń tylko stypendium i zasiłek dodatkowy stanowią unijne świadczenia rodzinne. Administrowaniem wsparcia w nauce zajmuje się CSN – Centrala studiestödsnämnden [*Główna Komisja ds. Wsparcia w Nauce*]. Jednak w przypadku koordynacji unijnych świadczeń rodzinnych świadczenie to wypłacane jest w niektórych wypadkach przez Försäkringskassan.

W odróżnieniu od pozostałych szwedzkich unijnych świadczeń rodzinnych wsparcie w nauce może być wypłacane rodzicowi pracującemu w innym państwie członkowskim UE.

Więcej informacji na temat wsparcia w nauce znajdziesz na www.csn.se.

Gminny zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem [*Kommunalt vårdnadsbidrag*]

Zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem to zasiłek administrowany przez gminę. Jeśli mieszkasz w Szwecji, zasiłek ten wypłacany jest przez gminę, na terenie której mieszkasz. Jeśli mieszkasz w innym państwie członkowskim UE, a pracujesz w Szwecji, wypłatą zasiłku administruje gmina, na terenie której pracujesz. Jeśli jednak zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem jest objęty koordynacją unijnych świadczeń rodzinnych, gminny zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem wypłacany jest w niektórych wypadkach przez Försäkringskassan.

Aby uzyskać więcej informacji na temat gminnego zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem, skontaktuj się ze swoim urzędem gminy.

Zasiłek na prawach renty rodzinnej [*Efterlevandestöd*]

Zasiłek na prawach renty rodzinnej to forma podstawowego wsparcia dzieci, które utraciły jednego rodzica, i jest on dodatkiem do renty sieroczej. To Pensionsmyndigheten [*Urząd Emerytalno-Rentowy*] oblicza i ustala kwotę zasiłku. Zasiłek na prawach renty rodzinnej stanowi dodatkowe i szczególne unijne świadczenie rodzinne.

Więcej informacji na temat zasiłku na prawach renty rodzinnej znajdziesz na www.pensionsmyndigheten.se.

Zgłaszaj zmiany [*Anmäl förändringar*]

Aby otrzymywać świadczenia przysługujące zgodnie z obowiązującymi przepisami, bardzo ważne jest, aby niezwłocznie zgłaszać w Försäkringskassan wszystkie zmiany dotyczące sytuacji rodziny. Zgłaszanie zmian jest istotne również – również dlatego, aby nie zostały Ci wypłacone świadczenia w wyższej wysokości niż masz do tego prawo lub świadczenia, do których nie masz prawa. W takim wypadku będziesz bowiem musiał zwrócić nienależnie pobrane świadczenia.

W Försäkringskassan należy zgłaszać m.in. następujące zmiany:

- zmiana miejsca zamieszkania dziecka lub rodziców polegająca na wyjeździe do Szwecji lub do innego kraju
- podjęcie pracy w Szwecji lub w innym kraju przez rodziców
- przyznanie dziecku lub jednemu z rodziców emerytury lub renty w innym kraju należącym do UE lub EOG bądź w Szwajcarii
- złożenie przez Ciebie lub innego członka rodziny wniosku o przyznanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego w innym kraju lub przyznanie takiego świadczenia w innym kraju
- zmiana kwoty świadczenia z ubezpieczenia społecznego przyznanego wcześniej Tobie lub innemu członkowi rodziny

Więcej informacji ***[Mer information]***

Niniejsza broszura informacyjna nie jest wyciągiem z przepisów ustawy. Więcej informacji na temat poszczególnych świadczeń znajdziesz w serwisie internetowym www.forsakringskassan.se. W serwisie tym można zamówić formularze i materiały informacyjne. Można to również zrobić pod numerem telefonu 020-524 524 w ramach automatycznej obsługi telefonicznej.